ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 27ης Ιουνίου 1984

σχετικά με την ενίσχυση που χορηγείται από τη βελγική κυβέρνηση σε παραγωγό ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου

(Τα κείμενα στη γαλλική και ολλανδική γλώσσα είναι τα μόνα αυθεντικά)

(84/508/ΕΟΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου 93, και αφού έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I

Μετά από ορισμένες καταγγελίες ενώσεων επιχειρήσεων του τομέα των συνθετικών ινών και των κλωστοϋφαντουργικών, η Επιτροπή, με επιστολές της 26ης Ιουλίου 1983 και της 3ης Νοεμβρίου 1983, ζήτησε από τη βελγική κυβέρνηση πληροφορίες όσον αφορά την ενίσχυση που, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς, χορηγήθηκε σε βελγική επιχείρηση κλωστοϋφαντουργικών για την παραγωγή ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου.

Με επιστολή της 18ης Νοεμβρίου 1983, η βελγική κυβέρνηση πληροφόρησε την Επιτροπή ότι τον Μάρτιο 1983 είχε χορηγηθεί ενίσχυση στον μεγαλύτερο όμιλο κλωστοϋφαντουργικών και ταπήτων του Βελγίου για την εγκατάσταση μιας μονάδας παραγωγής υφαντικών ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου.

Σύμφωνα με τις βελγικές αρχές, η ενίσχυση είχε χορηγηθεί στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου τριών μηνών που είχε εγκρίνει η Επιτροπή μέχρι τέλους Μαρτίου 1983 για το πρόγραμμα ενισχύσεων υπέρ της βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργικών και ενδυμάτων του 1982. Η Επιτροπή πληροφορήθηκε επίσης ότι το ποσό ανερχόταν σε 224 000 000 FB και ότι είχε τη μορφή κρατικής συμμετοχής στο κεφάλαιο της δημιουργούμενης για τον προαναφερόμενο σκοπό θυγατρικής του ομίλου κλωστοϋφαντουργικών και ταπήτων. Τέλος, η βελγική κυβέρνηση δήλωσε ότι η ενίσχυση αυτή ήταν η μόνη παρέμβασή της βάσει του προγράμματος κλωστοϋφαντουργικών 1982 υπέρ του εν λόγω ομίλου κλωστοϋφαντουργικών και ταπήτων.

Με τέλεξ της 5ης Δεκεμβρίου 1983, η Επιτροπή ζήτησε πρόσθετες πληροφορίες. Μερικές απαντήσεις δόθηκαν προφορικά στις 20 Δεκεμβρίου 1983 και στις 11 Ιανουαρίου 1984.

Αφού εξέτασε την υπόθεση, η Επιτροπή θεώρησε ότι η ενίσχυση αυτή — επειδή θα επηρέαζε τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον — ήταν ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά. Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι ενόψει του πλεονάζοντος δυναμικού παραγωγής υφαντικών ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου δεν θα έπρεπε να ενθαρρύνεται η δημιουργία οποιασδήποτε πρόσθετης μονάδας με την παροχή κρατικής ενίσχυσης.

Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι η ενίσχυση θα έπρεπε να της είχε κοινοποιηθεί εκ των προτέρων βάσει της μεταβατικής περιόδου που είχε εγκριθεί για το πρόγραμμα ενισχύσεων στη βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών του 1982 και ότι ούτε ο όμιλος κλωστοϋφαντουργικών και ταπήτων ούτε η θυγατρική του είχαν καταχωρισθεί στον κατάλογο των επιχειρήσεων που είχε διαβιβαστεί στην Επιτροπή για τον έλεγχο της εφαρμογής της μεταβατικής περιόδου.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο της συνθήκης όσον αφορά την ενίσχυση και, με επιστολή της 13ης Φεβρουαρίου 1984, κάλεσε τη βελγική κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

II

Η βελγική κυβέρνηση, υποβάλλοντας με επιστολή της 13ης Μαρτίου 1984 τις παρατηρήσεις της βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 93 παράγραφος 2, δεν αμφισβήτησε ότι η παρέμβαση είχε το χαρακτήρα ενίσχυσης και τόνισε ότι η συμμετοχή του κράτους έφθανε μόλις το 18 % του συνολικού επενδυτικού κόστους, εφόσον στο συνολικό επενδυτικό κόστος περιλαμβανόταν το αναγκαίο για το πρόγραμμα αυτό κεφάλαιο κινήσεως. Πρόβαλε επίσης το επιχείρημα ότι δεν ήταν απαραίτητη η εκ των προτέρων κοινοποίηση, καθώς το σχέδιο — αν και θα επραγματοποιείτο από έναν παραγωγό ταπήτων — αφορούσε συνθετικές ίνες και νήματα και συνεπώς προϊόντα που δεν υπόκεινται στη διαδικασία κοινοποίησης. Θεώρησε περαιτέρω ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε περιληφθεί στον κατάλογο του εγγράφου που διαβίβασε στην Επιτροπή για τον έλεγχο της εφαρμογής της μεταβατικής περιόδου υπό το όνομα του κυριότερου ιδιοκτήτη του ομίλου κλωστοϋφαντουργικών και ταπήτων και υπό την εμπορική του διεύθυνση. Η βελγική κυβέρνηση αμφισβήτησε επίσης τα προβλήματα που δημιουργούνται στην παραγωγή ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου από το πλεονάζον παραγωγικό δυναμικό, τα οποία είχε τονίσει η Επιτροπή.

Οι παρατηρήσεις δύο άλλων κρατών μελών, επτά ενώσεων επιχειρήσεων του τομέα και τεσσάρων μεμονωμένων εταιρειών, που υποβλήθηκαν στην Επιτροπή βάσει της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2, υποστήριζαν την απόφαση της Επιτροπής και τόνιζαν τα προβλήματα πλεονάζοντος δυναμικού που αντιμετωπίζει ο τομέας πολυπροπυλενίου. Υπογράμμιζαν επίσης την ευαισθησία του τομέα λόγω του όγκου των συναλλαγών και της εντάσεως του ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών. Υποστήριζαν επίσης ότι η ενίσχυση αυτή παρείχε αθέμιτο πλεονέκτημα στον εν λόγω παραγωγό ταπήτων και συνθετικών ινών σε ανταγωνισμό με τους άλλους κοινοτικούς κατασκευαστές.

III

Η ανάληψη μεριδίων συμμετοχής σε επιχειρήσεις, είτε από τις κεντρικές κυβερνητικές υπηρεσίες είτε από δημόσιους φορείς υπαγόμενους στις κυβερνήσεις, συνιστά σε ορισμένες περιπτώσεις ενίσχυση βάσει του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ.

Η εν λόγω κρατική παρέμβαση αναφέρεται ρητά από τη βελγική κυβέρνηση ότι αποτελεί κρατική ενίσχυση.

Στον τομέα των υφαντικών ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου υπάρχει μεγάλος όγκος συναλλαγών και έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών επηρεάζεται από τις παρεμβάσεις των κρατών μελών.

Υπό τις συνθήκες αυτές, η εν λόγω ενέργεια συνιστά ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ.

Το άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ προβλέπει το κατ' αρχήν ασυμβίβαστο προς την κοινή αγορά των ενισχύσεων που έχουν τα χαρακτηριστικά που περιγράφονται στο άρθρο αυτό. Οι εξαιρέσεις από την αρχή αυτήν, που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3, ορίζουν τους στόχους κοινοτικού συμφέροντος που υπερβαίνουν τα συμφέροντα του δικαιούχου της ενίσχυσης. Οι εξαιρέσεις αυτές ερμηνεύονται στενά στις περιπτώσεις ελέγχου των επιχορηγήσεων βάσει περιφερειακού ή κλαδικού καθεστώτος ενισχύσεων ή βάσει γενικού καθεστώτος ενισχύσεων. Ειδικότερα, οι παρεκκλίσεις αυτές μπορούν να εφαρμοστούν μόνο όταν η Επιτροπή διαπιστώνει ότι μόνον η ελεύθερη λειτουργία της αγοράς χωρίς ενισχύσεις δεν θα οδηγούσε τον ενδεχόμενο δικαιούχο ενίσχυσης να υιοθετήσει συμπεριφορά που να συμβάλλει στην επίτευξη ενός από τους εν λόγω στόχους.

Η παραχώρηση εξαιρέσεων σε περιπτώσεις που δεν συμβάλλουν στην επίτευξη ενός από τους στόχους αυτούς, θα σήμαινε ότι παρέχονται αθέμιτα πλεονεκτήματα σε ορισμένα κράτη μέλη και θα άφηνε περιθώρια να επηρεάζονται οι συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών και να νοθεύεται ο ανταγωνισμός χωρίς τούτο να δικαιολογείται από το κοινοτικό συμφέρον.

Εφαρμόζοντας τις αρχές κατά την εξέταση των μεμονωμένων περιπτώσεων χορηγήσεων ενισχύσεων, η Επιτροπή πρέπει να βεβαιώνεται ότι η ενίσχυση δικαιολογείται λόγω της συμβολής του δικαιούχου στην επίτευξη ενός των στόχων του άρθρου 92 παράγραφος 3 και ότι η σχετική ενίσχυση είναι απαραίτητη για τον σκοπό αυτό. Στην περίπτωση που τούτο δεν αποδεικνύεται, και ιδιαίτερα όταν η ενισχυόμενη επένδυση επρόκειτο να πραγματοποιηθεί οπωσδήποτε, είναι σαφές ότι η ενίσχυση δεν συμβάλλει στην επίτευξη ενός των στόχων που προβλέπονται για την παραχώρηση εξαίρεσης, αλλά ότι έχει απλώς σκοπό να βελτιώσει την οικονομική κατάσταση της ωφελουμένης επιχείρησης.

Στην παρούσα περίπτωση δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η ωφελούμενη επιχείρηση παρέχει, ως αντάλλαγμα για την ενίσχυση, μία τέτοια συμβολή.

Η βελγική κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση να δώσει ούτε η Επιτροπή να επισημάνει κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί ότι η σχεδιαζόμενη ενίσχυση εμπίπτει σε μία από τις κατηγορίες των εξαιρέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) για ενισχύσεις που προωθούν ή διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων περιφερειών, η περιφέρεια στην οποία είναι εγκατεστημένο το εργοστάσιο της ωφελούμενης επιχείρησης δεν είναι περιφέρεια στην οποία το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στην οποία επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση κατά την έννοια του στοιχείου α) και η χορήγηση της ενίσχυσης δεν φαίνεται να μπορεί να προωθήσει την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων κατά την έννοια του στοιχείου γ), που δεν αποτελεί άλλωστε και στόχο της χορήγησης της ενίσχυσης.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο β), η ενίσχυση δεν φαίνεται να έχει τη μορφή «σχεδίου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος» ή σχεδίου «για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους», η προώθηση των οποίων να δικαιολογεί την εφαρμογή της εν λόγω ρήτρας. Αν και η βελγική οικονομία αντιμετωπίζει κοινωνικές και οικονομικές δυσχέρειες, οι δυσχέρειες αυτές δεν είναι και οι σοβαρότερες μέσα στην Κοινότητα. Υπό τις συνθήκες αυτές, υπάρχει άμεσος κίνδυνος κλιμάκωσης των κρατικών ενισχύσεων και οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση ενδέχεται να επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

Όσον αφορά τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), υφίσταται σημαντικό πλεονάζον δυναμικό παραγωγής τόσο στα βασικά όσο και στα υφαντικά νήματα πολυπροπυλενίου στην ΕΟΚ. Το 1983, όπως και τα προηγούμενα έτη, ο βαθμός χρησιμοποίησης των μονάδων παραγωγής υπολογίσθηκε ότι ήταν κατά πολύ κατώτερος του 70 %, πράγμα που είναι ανεπαρκές για μία οικονομικά βιώσιμη επιχείρηση. Στο Βέλγιο, επιπλέον, τα επίπεδα χρησιμοποίησης των μονάδων παραγωγής ήταν πολύ κατώτερα και έφθαναν το 50 % για τις βασικές ίνες και μόνο το 40 % για τα υφαντικά νήματα. Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε τεχνητή μείωση του κόστους εγκατάστασης μιας μονάδας πολυπροπυλενίου θα καθιστούσε ασθενέστερη την ανταγωνιστική θέση των ήδη υπαρχόντων παραγωγών και θα είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του βαθμού χρησιμοποίησης των μονάδων καθώς και τη συμπίεση των τιμών εις

βάρος των άλλων παραγωγών οι οποίοι ενδεχομένως να αποσυρθούν από την αγορά και οι οποίοι μέχρι σήμερα έχουν επιβιώσει χάρη στην αναδιάρθρωση και τις βελτιώσεις της παραγωγικότητας που πραγματοποίησαν με δικούς τους πόρους.

Δεδομένου ότι το εμπόριο υφαντικών ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου είναι κυρίως ενδοκοινοτικό, είναι αναμφισβήτητο ότι η εν λόγω ενίσχυση θα είχε δυσμενή αποτελέσματα στους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον, ιδιαίτερα τη στιγμή που η ενίσχυση χορηγείται σε επιχείρηση που αποτελεί τμήμα του μεγαλύτερου μεμονωμένου παραγωγού ταπήτων στο Βέλγιο, και μάλιστα στην Κοινότητα, ο οποίος εξάγει μεγάλο ποσοστό της παραγωγής του στα άλλα κράτη μέλη.

Τα υφαντικά νήματα πολυπροπυλενίου αποτελούν τη βασική πρώτη ύλη για την παραγωγή ταπήτων. Αντιπροσωπεύουν μέχρι και το 60 % του κόστους παραγωγής του τελικού προϊόντος. Η ενίσχυση για την παραγωγή πρώτων υλών που αποτελούν το κύριο στοιχείο παραγωγής του τελικού προϊόντος θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στην κοστολόγηση και στα περιθώρια κέρδους του τελικού προϊόντος. Η σχετική ενίσχυση, μολονότι έχει χορηγηθεί για την παραγωγή πολυπροπυλενίου, πρέπει να θεωρηθεί ότι ευνοεί άμεσα την παραγωγή ταπήτων του σχετικού ομίλου.

Με την εν λόγω ενίσχυση προωθείται ένα σχέδιο βάσει του οποίου θα αυξηθούν σε σημαντικό βαθμό οι μονάδες παραγωγής ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου. Βάσει των κατευθυντηρίων στόχων για τις ενισχύσεις στις βιομηχανίες κλωστοϋφαντουργικών και ενδυμάτων του 1971 και του 1977, που θέσπισε η Επιτροπή σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τα σχέδια αυτά — ενόψει της ευαισθησίας του τομέα κλωστοϋφαντουργικών και ενδυμάτων — δεν πρέπει να υποστηρίζονται με δημοσιονομικά μέτρα. Επιπλέον, σε έναν τόσο ευαίσθητο τομέα όπως οι τάπητες και οι θυσανωτοί τάπητες (tufted carpets), στον οποίο η βελγική βιομηχανία είναι ήδη εξαιρετικά αποδοτική και ανταγωνιστική, ενίσχυση που θα δοθεί για τον σκοπό αυτό δεν θα είναι προς το κοινό συμφέρον, ειδικότερα επειδή χορηγείται στην κατά πολύ ισχυρότερη βελγική βιομηχανία κλωστοϋφαντουργικών. Οποιαδήποτε ενίσχυση χορηγείται για τέτοιο σκοπό εξυπηρετεί απλώς την αύξηση της οικονομικής ισχύος της εν λόγω επιχείρησης παρέχοντάς της αθέμιτο πλεονέκτημα στον ανταγωνισμό της με άλλους κοινοτικούς παραγωγούς.

Στην αγορά ταπήτων, το πολυπροπυλένιο και το νάυλον ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Όπως το πολυπροπυλένιο, το νάυλον εμφανίζει στην ΕΟΚ σοβαρό πλεόνασμα προσφοράς και έχουν καταβληθεί έντονες προσπάθειες για τη μείωση της ικανότητας παραγωγής. Η κρατική ενίσχυση για την επέκταση της εν λόγω παραγωγής πολυπροπυλενίου αντιστρατεύεται τις προσπάθειες αυτές και εξασθενεί τον κοινοτικό τομέα νάυλον.

Συμπεραίνεται ότι η εν λόγω ενίσχυση, στο μέτρο που δεν δικαιολογείται από το κοινοτικό συμφέρον και λόγω του γεγονότος ότι στο σχετικό βιομηχανικό κλάδο υφίσταται έντονος ανταγωνισμός μέσα στην Κοινότητα, ενδέχεται να επηρεάσει τις συναλλαγές κατά τρόπο αντίθετο προς το κοινό συμφέρον. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο που να δικαιολογεί την εκ μέρους της Επιτροπής εξαίρεση της ενίσχυσης από τον κανόνα ότι οι ενισχύσεις είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εφαρμόζοντας έτσι τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης ΕΟΚ.

Κατά συνέπεια, πρέπει να επιστραφεί η ενίσχυση ποσού 224 000 000 FB που χορηγήθηκε τον Μάρτιο 1983 χωρίς να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη την εκ των προτέρων κοινοποίηση στην Επιτροπή όλων των σχεδίων ενισχύσεων,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η ενίσχυση που χορηγήθηκε τον Μάρτιο 1983 σε παραγωγό υφαντικών ινών και νημάτων πολυπροπυλενίου και για την οποία η βελγική κυβέρνηση πληροφόρησε σχετικά την Επιτροπή με επιστολή της 18ης Νοεμβρίου 1983, είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της συνθήκης ΕΟΚ. Η εν λόγω ενίσχυση πρέπει κατά συνέπεια να αποσυρθεί.

Άρθρο 2

Το Βέλγιο πληροφορεί την Επιτροπή, σε δύο μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης, σχετικά με τα μέτρα που έλαβε για να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου.

Βρυξέλλες, 27 Ιουνίου 1984.

Για την Επιτροπή

Frans ANDRIESSEN

Μέλος της Επιτροπής